

**UCHWAŁA NR LX/557/24
RADY GMINY DYWITY**

z dnia 26 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób
doznających przemocy domowej na lata 2024-2028.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz.U z 2023 r., poz. 40), art., 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) Rada Gminy Dywity uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2028 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dywity.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy Dywity

Agnieszka Sakowska-Hrywniak

Załącznik do uchwały Nr LX/557/24
Rady Gminy Dywity
z dnia 26 marca 2024 r.

Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2028

DYWITY 2024

Spis treści

Wstęp	3
1. Definicja i specyfika przemocy domowej	3
2. Uwarunkowania ustawowe.....	7
3. Zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi	9
4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Dywity	12
5. Zasoby lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.....	15
6. Cele, zadania, kierunki i oczekiwane rezultaty działań	17
7. Monitoring i ewaluacja Programu.....	23
8. Zasady i źródła finansowania	24

Wstęp

Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2028 w Gminie Dywity został opracowany, aby zwiększyć efektywność wysiłków podejmowanych przez lokalne służby społeczne, zarówno publiczne, jak i niepubliczne.

Dokument został podzielony na dwie części. Pierwszą stanowi diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Dywity, charakteryzująca je w oparciu o dane zastane, których źródłem były przede wszystkim sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dywitach oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

Drugą część Programu stanowią założenia wdrożeniowe, służące rozwiązywaniu problemu przemocy domowej, które łączą interdyscyplinarne procedury, metody i narzędzia stosowane na różnych poziomach: profilaktyki, interwencji, terapii i kompensacji. Nieodzownym elementem Programu jest rozwój współpracy pomiędzy podmiotami tworzącymi gminny system pomocy i wsparcia, ponieważ bez współdziałania osób, instytucji i organizacji nie będzie możliwe osiągnięcie efektu synergicznego wzmacniającego cele i oczekiwane rezultaty programu.

1. Definicja i specyfika przemocy domowej

Przemoc jest zjawiskiem dość powszechnym we współczesnym świecie. Występuje w różnych sferach życia, w mediach, w codziennym funkcjonowaniu wielu osób. Potocznie utożsamiana jest z brutalnością, okrucieństwem i przestępczością, częściej kojarzona z jej fizycznymi przejawami, pozostawiającymi widoczne ślady. Definicje przemocy są różne. Najczęściej wskazuje się na relację między ludźmi, która opiera się na użyciu przeważającej siły, utrudniając tym samym samoobronę osoby pokrzywdzonej. Przemocy nie należy utożsamiać więc z agresją, ponieważ różnią się one asymetrią siły – w przemocy występuje ona zawsze po stronie sprawcy, a w przypadku agresji jest zrównoważona¹.

Na potrzeby niniejszego dokumentu można przyjąć definicję, w świetle której przemoc definiowana jest jako „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”². Charakteryzuje się ona następującymi cechami:

- ma charakter intencjonalny, co oznacza, że działania sprawcy są świadome i celowe, służą uzyskaniu kontroli i bezwzględnego posłuszeństwa;
- jest rodzajem relacji, charakteryzującej się przewagą sprawcy nad ofiarą, przy czym ta przewaga może mieć charakter psychiczny, fizyczny, ekonomiczny, społeczny czy kulturowy oraz sprzyja poczuciu bezkarności sprawcy i zarazem bezradności ofiary;

---

¹ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Wrocław 2017, s. 15.

² <http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/6-co-to-jest-przemoc>.

- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich, narusza prawa i dobra osobiste ofiary, takie jak prawo do szacunku, ochrony zdrowia czy kontaktów z rodziną;
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby doznającej przemocy.

Szczególny przypadek stanowi przemoc domowa – przede wszystkim z tego względu, że zachodzi najczęściej pomiędzy bliskimi sobie osobami, stając się niejednokrotnie elementem ich codziennego życia. Definicja ustawowa przemocy domowej została zawarta w art. 2 ust 1 pkt 1) *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej*. W jej świetle stanowi ona jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W punktach 2) i 3) ww. ustawy zdefiniowano natomiast osobę doznającą przemocy domowej oraz osobę stosującą przemoc domową. W świetle tych definicji za osobę doznającą przemocy domowej można uznać następujące osoby, wobec których stosowana jest przemoc domowa:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej. Osoba stosująca przemoc domową to natomiast osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec wymienionych osób.

Pojęcie przemocy domowej zastąpiło dotychczas stosowane pojęcie przemocy w rodzinie poprzez uchwalenie i wejście w życie *Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw*. Zmiany wprowadzone tą ustawą były gruntowne i dotyczyły wielu wcześniejszych zapisów, co spowodowało konieczność nowego spojrzenia na zjawisko przemocy. Z drugiej jednak strony wszelkie dotychczasowe statystyki i badania dotyczą przemocy w rodzinie, dlatego w tym aspekcie, szczególnie w obszarze diagnozy problemu, bardziej zasadne wydaje się posługiwanie dotychczasowymi pojęciami.

Przemoc domowa nie pojawia się nagle – jest procesem, ma charakter cykliczny oraz tendencję do powtarzania się i eskalacji. Można tu wyróżnić trzy podstawowe fazy. W pierwszej narasta napięcie i agresja ze strony sprawcy, natomiast ofiarę ogarnia niepokój i stara się oddalić zagrożenie. Druga faza to gwałtowna przemoc, w której z nieistotnej przyczyny dochodzi do wybuchu agresji, przy czym ofiara z jednej strony odczuwa przerażenie i bezradność, a z drugiej stara się uspokoić sprawcę i ochronić siebie oraz najbliższych. W trzeciej fazie sprawca, zdając sobie sprawę z tego co zrobił, próbuje znaleźć wytłumaczenie i usprawiedliwienie dla swojego zachowania, ma poczucie winy, przeprasza i obiecuje, że taka sytuacja więcej się nie powtórzy, a ofiara ufa, że był to tylko incydent. Faza ta nazywana jest fazą „miodowego miesiąca”, jednak po niej znów następuje faza pierwsza, nierzadko silniejsza niż poprzednia³.

Przemoc domowa może przyjmować różnorodne formy. Są to w szczególności:

- 1) przemoc fizyczna – zwrócona przeciwko fizyczności człowieka, niosąca ryzyko uszkodzenia ciała poprzez takie zachowania jak np.: popychanie, potrząsanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie, rzucanie w kogoś przedmiotami, przypalanie, topienie;
- 2) przemoc psychiczna – zmierzająca do poniżenia ofiary, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości; obejmuje wszystkie działania (z wyjątkiem użycia siły fizycznej), służące obniżeniu poczucia własnej wartości, wywołaniu stanów lękowych i zaburzeń osobowości oraz zahamowania procesu osobistego rozwoju, takie jak np. szantaż emocjonalny, manipulacja, śledzenie, nękanie telefonami, wysyłanie anonimów, nagabywanie;
- 3) przemoc seksualna – polega na zmuszaniu ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej, a także na zachowaniach sprowadzających ją do roli obiektu seksualnego, poprzez np. niechciane dotykanie, szczypienia, klepanie, żarty i gesty upokarzające seksualną naturę drugiej osoby;

---

³ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy...*, s. 17.

- 4) przemoc ekonomiczna – obejmuje działania służące ograniczeniu swobodnego dysponowania pieniędzmi i własnymi dobrami bądź dostępu do dóbr wspólnych; może polegać np. na odbieraniu pieniędzy, kontrolowaniu wydatków, zmuszaniu do proszenia o pieniądze czy uniemożliwianiu podjęcia pracy.

Wśród innych form przemocy można wskazać także zaniedbanie, polegające na nie zaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych osoby; przemoc symboliczną, czyli narzucanie sposobu rozumienia rzeczywistości oraz cyberprzemoc, czyli przemoc z użyciem nowoczesnych technologii, najczęściej telefonów komórkowych i Internetu.

Jednym ze źródeł wiedzy o przemocy w rodzinie i przemocy domowej, w tym skali tego zjawiska i jego specyfiki, są badania społeczne. Z sondażu przeprowadzonego na zlecenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wynika, że co siódmy Polak (14%) był w 2014 roku świadkiem przemocy w rodzinie, jednak tylko dwie na pięć osób zgłosiło ten fakt odpowiednim instytucjom⁴. Badanie zlecone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2019 roku wskazuje natomiast na to, że aż 57% Polaków doświadczyło przynajmniej jednej z form przemocy, przy czym na pierwszym miejscu uplasowała się przemoc psychiczna, której doświadczyło 53% ankietowanych, natomiast przemocy fizycznej doznało 23% respondentów. Wśród innych wyników tego badania warto przytoczyć następujące:

- osoby aktualnie (tj. w momencie realizacji badania) doświadczające przemocy (ostatni przypadek miał miejsce w ciągu ostatniego roku) stanowiły od 14% (w przypadku przemocy fizycznej) oraz do 33% (w przypadku przemocy ekonomicznej) wszystkich osób doznających przemocy;
- doświadczanie przemocy w rodzinie nieznacznie częściej deklarowane było przez młodszych respondentów. Do bycia osobą doznającą przemocy przyznawali się głównie 18-29-latkowie i 30-39-latkowie (po 60%), a najrzadziej osoby 60+ (53%);
- do doświadczania przemocy w rodzinie najczęściej przyznawali się respondenci z miast mających od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców (61%);
- doświadczaniu przemocy w rodzinie sprzyja przede wszystkim zależność, w tym finansowa, od innych członków rodziny, niskie poczucie własnej wartości i doświadczanie przemocy w dzieciństwie;
- przemocy najczęściej dopuszczają się członkowie najbliższej rodziny, tj. ojciec, matka, mąż/partner lub żona/partnerka, przy czym mężczyźni częściej niż kobiety;
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie najczęściej również w rodzinie szukają pomocy (57% osób szukających pomocy w związku z przemocą seksualną oraz 38% w przypadku przemocy ekonomicznej). Nieco rzadziej w takim przypadku ankietowani zgłaszali się na policję⁵.

---

⁴ <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/badania-i-raporty/5373-sondaz-na-zlecenie-msw-przemoc-w-rodzinie-wystepowanie-i-czestotliwosc-zglaszania>

⁵ <https://static.im-g.pl/im/5/26198/m26198755,WYNIKI-BADANIA.pdf>

Tematyce przemocy wobec dzieci poświęcony jest raport „Przemoc w wychowaniu. Między prawnym zakazem a społeczną akceptacją. Monitoring Rzecznika Praw Dziecka”. Analiza występowania przemocy w zachowaniach i doświadczeniach respondentów posiadających dzieci pokazuje, że przemoc jest często obecna w praktyce wychowawczej w polskich rodzinach. W prawie połowie badanych rodzin wykorzystuje się tzw. klapsy, w niespełna jednej piątej dziecko może otrzymywać „łanie”. Rodzice ujawniający zachowania przemocy wobec własnych dzieci to najczęściej osoby po 40 roku życia, o niższym wykształceniu, posiadający więcej niż dwoje dzieci, oceniający swoją sytuację materialną jako złą, a także samotnie wychowujący dzieci. W świetle przywołanego raportu niemal dwie piąte badanych Polaków opowiada się za tym, że postępowanie z dzieckiem jest sprawą prywatną rodziców, nawet w sytuacji, gdy stosują oni wobec niego kary fizyczne. Dominują tu mężczyźni, osoby starsze, mieszkańcy wsi oraz osoby niżej wykształcone. Więcej niż co dziesiąty badany zadeklarował brak reakcji na sytuację przemocy⁶.

2. Uwarunkowania ustawowe

Zadania państwa w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób jej doznających mają swoje źródło w *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* W świetle jej art. 18: „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”, natomiast zgodnie z art. 71 ust. 1 „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.” Wyjątkowej ochronie Rzeczypospolitej Polskiej podlegają ponadto prawa dzieci, albowiem „każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją” (art. 72 ust. 1).

Uregulowania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej znajdują się w szeregu ustaw, spośród których kluczowa jest cytowana wcześniej ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Określa ona zadania różnych organów państwa, w tym jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej, a także wobec osób ją stosujących. Zgodnie z art. 1 ust. 2 przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

W świetle art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

---

⁶ E. Jarosz, *Przemoc w wychowaniu*, s. 140 i nast.

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach nią zagrożonych;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, w tym jej przyczyn i skutków oraz metod i form pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zgodnie z art. 9 ww. ustawy, organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi. Mogą m.in. zlecać realizację zadań określonych w ustawie z zastosowaniem trybu przewidzianego w *Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*.

Zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej gmina realizuje w szczególności poprzez zespoły interdyscyplinarne, powoływane przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. W ich skład wchodzi przede wszystkim przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi; mogą to być również prokuratorzy, przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej lub innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, a jego zadaniem jest, w świetle art. 9b ust. 2 ustawy, tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, głównie poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;

- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

W świetle art. 9a ust. 10, w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, Zespół interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno-pomocową. Robi to niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej. W jej skład wchodzi pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej oraz funkcjonariusz Policji, mogą być tu również m.in. pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pedagog, psycholog, terapeuta.

Zagadnienia związane z problemem przemocy domowej zawarte są również w innych ustawach, wśród których należy wymienić następujące:

- *ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*
- *ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,*
- *ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,*
- *ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,*
- *ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,*
- *ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy,*
- *ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy.*

Istotne w zakresie uregulowań prawnych w obszarze przeciwdziałania przemocy jest określenie w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej procedury „Niebieskie Karty”, w oparciu o którą podejmowanie interwencji w środowisku odbywa się na podstawie procedury „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby doświadczającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową. Zgodnie z art. 9d ust. 2 obejmuje ona ogół czynności, podejmowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Szczegółowe zasady jej stosowania zawiera *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.*

3. Zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Obok uregulowań prawnych, które wytyczają ramy możliwych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, należy również uwzględnić założenia dokumentów strategicznych i programowych różnych szczebli, wskazujących główne cele i kierunki polityki społecznej w tym obszarze. Należy jednak wskazać, że większość obowiązujących obecnie

dokumentów strategicznych i programowych odnosi się do przemocy w rodzinie, a nie przemocy domowej, ponieważ zostały przyjęte w czasie przed przyjęcia i wejścia w życie omówionej już zmiany ustawy.

Kluczowym dokumentem w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej jest *Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030* przyjęty Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r., która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2024 roku. Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce, natomiast cele szczegółowe sformułowano następująco:

- 1) zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej,
- 3) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową,
- 4) zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców. Są to:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna: obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.
2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej: obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), a także do służb i podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową: obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, a także do służb i podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.
4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W dniu 5 stycznia 2021 roku Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął do realizacji *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2026*. Cel główny tego Programu to „Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim”. Jego realizacji mają służyć cele szczegółowe:

- 1) Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.
- 3) Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.
- 4) Podniesienie kompetencji i doskonalenie umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 5) Wzmacnianie współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim.

Problematyka przemocy została również uwzględniona w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dywity na lata 2024-2030*. Cel główny Strategii to: *Kreowanie warunków dla budowy i rozwoju potencjału osób, rodzin oraz społeczności lokalnych zamieszkujących Gminę Dywity*, natomiast cele strategiczne są następujące:

- 1) Wzmacnianie kompetencji mieszkańców sprzyjających rozwojowi ich aktywności zawodowej oraz samodzielności i zaradności życiowej.
- 2) Wzmocnienie rodzin w wypełnianiu podstawowych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem warunków rozwoju dzieci i młodzieży.
- 3) Poprawa jakości życia osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorujących w środowisku lokalnym.
- 4) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa społecznego poprzez zmniejszenie skali przemocy, uzależnień i innych dysfunkcji.
- 5) Wzmocnienie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Gminie.

Problematyka przemocy domowej została ujęta przede wszystkim w celu strategicznym nr 4, w ramach którego zaplanowano działania służące zwiększeniu świadomości i wrażliwości społecznej w obszarze zjawisk dysfunkcyjnych, wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych, prewencyjnych i kompensacyjnych, a także zwiększeniu dostępności pomocy specjalistycznej w zakresie przemocy domowej i uzależnień.

Są to m.in. takie działania jak kampanie społeczne, realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami lub już doświadczających poważnych problemów, a także podejmowanie działań interwencyjnych, terapeutycznych i kompensacyjnych, rozwój poradnictwa specjalistycznego, wsparcia socjalnego oraz pracy terapeutycznej, stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako ważnego elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym, a także upowszechnianie informacji z wykorzystaniem materiałów drukowanych, mediów, bezpośrednich spotkań ze specjalistami i innych środków przekazu na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby doświadczające przemocy oraz ich rodziny.

4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Dywity

W 2023 roku GOPS w Dywitach udzielił pomocy społecznej 213 osobom, żyjącym w 156 rodzinach, w których funkcjonowały 333 osoby. W porównaniu do 2021 roku skala korzystania przez mieszkańców gminy z pomocy społecznej zmniejszyła się. Liczba osób, którym przyznano świadczenie, spadła o 37, tj. o 14,8%; liczba rodzin – o 45, tj. o 22,4%, natomiast liczba osób w rodzinach – o 85, czyli o 20,3%.

Tabela 1. Osoby i rodziny korzystające z pomocy i wsparcia w Gminie Dywity w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	250	236	213
Liczba rodzin	201	172	156
Liczba osób w rodzinach	418	381	333

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dywitach.

Wśród najczęściej występujących powodów udzielania świadczeń mieszkańcom Gminy Dywity w 2023 roku należy wskazać długotrwałą lub ciężką chorobę (72 rodziny, 119 osób); ubóstwo (62 rodziny, 119 osób), bezrobocie (44 rodziny, 111 osób), niepełnosprawność (41 rodzin, 55 osób), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (29 rodzin, 109 osób) oraz potrzebę ochrony macierzyństwa (11 rodzin, 62 osoby), w tym potrzebę ochrony wielodzietności (8 rodzin, 50 osób).

Tabela 2. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w Gminie Dywity w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021		2022		2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	75	128	67	129	62	119
Sieroctwo	0	0	1	2	1	2
Bezdomność	14	15	14	15	12	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	62	11	65	11	62
- w tym potrzeba ochrony wielodzietności	6	43	8	53	8	50
Bezrobocie	35	97	33	81	44	111
Niepełnosprawność	54	78	50	75	41	55
Długotrwała lub ciężka choroba	91	148	72	135	72	119
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	33	135	33	132	29	109
- w tym rodziny niepełne	12	34	11	31	14	40
- w tym rodziny wielodzietne	9	58	11	65	8	45
Przemoc w rodzinie/Przemoc domowa	4	13	4	6	3	5
Alkoholizm	17	32	10	18	9	15

Narkomania	1	4	1	4	2	6
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	2	2	3	7
Zdarzenie losowe	2	3	11	28	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dywitach.

Inne powody korzystania z pomocy społecznej występujące w Gminie Dywity to alkoholizm (9 rodzin, 15 osób), bezdomność (12 rodzin, 14 osób), przemoc domowa (3 rodziny, 5 osób), zdarzenie losowe (2 rodzina, 2 osoby), narkomania (2 rodziny, 6 osób) oraz sieroctwo (1 rodzina, 2 osoby).

Przedstawione dane i informacje dotyczące sytuacji społecznej gminy świadczą o tym, że przemoc występuje w statystykach pomocy społecznej. W latach 2021-2023 wsparcie z tego powodu otrzymywało od 3 do 4 rodzin i od 5 do 13 osób w rodzinach. Nie są to duże liczby w porównaniu do dominujących powodów udzielania pomocy społecznej, jednak wskazują na kilka rodzin, które corocznie zwracają się po pomoc z uwagi na doświadczanie problemu przemocy. W latach 2021-2023 miał miejsce niewielki spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu – o jedną rodzinę i osiem osób w rodzinach. Warto również mieć na uwadze, że statystyki te nie zawsze odzwierciedlają skalę problemów, które uznawane są za powód do wstydu oraz takich, które mogą przez długi czas pozostać nieświadomione i niezauważone. Z tego względu, problemy takie jak uzależnienia czy przemoc mogą kryć się pod innymi dysfunkcjami i trudnościami, np. bezrobociem, ubóstwem, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy bezdomnością.

Więcej informacji na temat przemocy domowej przedstawiają dane Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczące stosowania procedury „Niebieskie Karty”. W ich świetle, w 2023 roku wypełniono łącznie 27 formularzy „Niebieska Karta – A”, w tym 21 zostało wypełnionych przez Policję, jedna przez przedstawicieli jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, a 4 przez przedstawicieli oświaty. Wśród nich było 26 NK-A wszczynających procedurę oraz 9 formularzy, w których wskazano, że osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową lub jest osobą doznającą przemocy domowej była osoba niepełnoletnia (do 18 r.ż.). W porównaniu do 2021 roku liczba wypełnionych formularzy NK wzrosła o 18, a liczba NK wszczynających procedurę zwiększyła się o 17. W 2021 roku nie było żadnej NK-A, dotyczącej podejrzenia doznawania lub stosowania przemocy domowej przez osobę niepełnoletnią.

Zarówno w 2023, jak i w 2022 roku kontynuowano po 6 procedur NK wszczętych w poprzednich latach, natomiast w 2021 roku kontynuowanych było 20 procedur. Kolejne zdarzenia stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur NK miały miejsce corocznie w przypadku nie więcej niż 3 rodzin.

W 2023 roku zakończono 8 procedur NK – wszystkie z uwagi na ustanie przemocy domowej. W 2022 roku było łącznie 7 procedur, w tym 5 z uwagi na ustanie przemocy, a 2 z uwagi na brak zasadności podejmowania działań. W 2021 roku zakończono 13 procedur – we wszystkich przypadkach stwierdzono ustanie przemocy.

Tabela 3. Wybrane dane dotyczące stosowania procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty w Gminie Dywity w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba wszczętych w danym roku procedur NK, tj. liczba formularzy NK-A sporządzonych przez przedstawicieli podmiotów wszczynających procedurę	9	14	27
Liczba kontynuowanych w danym roku procedur NK wszczętych w poprzednich latach	20	6	6
Liczba wypełnionych formularzy NK-A dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur NK	2	1	3
Liczba zakończonych procedur NK – ogółem, w tym:	13	7	8
- z uwagi na ustanie przemocy	13	5	8
- z uwagi na brak zasadności podejmowania działań	0	2	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZI w Dywitach.

W latach 2021-2023 corocznie procedurą „Niebieskie Karty” obejmowanych było od 20 do 29 rodzin. W 2023 roku było to 27 rodzin, spośród których 16 objęto procedurą z uwagi na problem przemocy psychicznej, a 11 z powodu przemocy fizycznej. Corocznie przemoc psychiczna była dominującym rodzajem przemocy w rodzinach objętych procedurą.

W rodzinach objętych działaniami w ramach procedury NK w 2023 roku były 72 osoby, czyli o 12 osób mniej niż w 2021 roku. Spośród nich 51 to osoby doświadczające przemocy domowej, w tym 23 kobiety, 26 dzieci i 2 mężczyźni. Corocznie liczba kobiet doświadczających przemocy kształtowała się w przedziale od 18 do 23, a liczba dzieci od 25 do 26.

Tabela 4. Wybrane dotyczące rodzin i osób objętych procedurą Niebieskie Karty w Gminie Dywity w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury NK – ogółem, w tym:	29	20	27
- ze względu na problem przemocy psychicznej	18	11	16
- ze względu na problem przemocy fizycznej	11	9	11
- ze względu na problem przemocy seksualnej	0	0	0
Liczba osób w rodzinach objętych działaniami w ramach procedury NK	84	67	72
Liczba osób doświadczających przemocy domowej objętych działaniami w ramach procedury NK, w tym:	64	46	51
- kobiety	18	20	23
- mężczyźni	21	1	2
- dzieci	25	25	26
- osoby starsze	6	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZI w Dywitach.

Powyższe informacje mogą wskazywać na przybliżoną skalę zjawiska przemocy domowej w Gminie Dywity. Należy jednak pamiętać, że dane pochodzące ze sprawozdań instytucji dotyczą rodzin, w których problem ten stwierdzono, a nie obejmują osób i rodzin, które ten problem ukrywają lub nie mają świadomości, że trudności, których doświadczają stanowią przemoc domową. Zagrożeni przemocą domową teoretycznie są wszyscy mieszkańcy gminy – ze względu na dynamikę ich sytuacji rodzinnej, społecznej czy zawodowej, a także zmienność otoczenia.

5. Zasoby lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej

Gminny system przeciwdziałania przemocy domowej obejmuje instytucje działające w obszarze usług społecznych, takich jak pomoc społeczna, oświata i wychowanie, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne. Są to w szczególności następujące:

- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dywitach
- ✓ Zespół interdyscyplinarny,
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ Placówki oświatowe,
- ✓ Ochrona zdrowia,
- ✓ Policja
- ✓ Kuratorzy sądowi.

Podstawową jednostką organizacyjną Gminy Dywity w systemie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dywitach. Realizuje on ustawowe zadania gminy w zakresie pracy z osobami i rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, polegające w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń; pracy socjalnej; analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej; realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych; rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. GOPS prowadzi również zadania wynikające m.in. z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, a także inne działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej pracownicy GOPS m.in. są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego oraz biorą udział w spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych. GOPS odgrywa ponadto istotną rolę w procesie diagnozowania zjawiska przemocy w środowiskach, pracy z rodzinami poprzez rolę asystenta rodziny oraz budowania świadomości społecznej w zakresie dysfunkcji rodzin.

Zgodnie z art. 9a ust 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, działania na terenie gminy są podejmowane przede wszystkim w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym.

Pomoc i wsparcie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz przemoc, udzielane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która inicjuje działania w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu; udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Podejmuje również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Istotnym elementem gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest Policja. Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie pracujący na Posterunku Policji w Dywitach w szczególności podejmują działania interwencyjne w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, diagnozują problem przemocy domowej w odniesieniu do działań Policji, współpracują w realizacji planu pomocy opracowanego dla indywidualnego przypadku, monitorują sytuację rodzin dotkniętych przemocą, dokumentują działania podejmowane wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efekty tych działań, realizują działania prewencyjne w środowiskach zagrożonych przemocą.

W zakresie profilaktyki przemocy domowej oraz wczesnej diagnozy tego zjawiska warto również zwrócić uwagę na rolę szkół funkcjonujących w Gminie Dywity. Realizują one szereg działań edukacyjnych, a także biorą udział w programach i kampaniach społecznych. Uczniowie mogą liczyć na pomoc pedagogów szkolnych i wychowawców, na bieżąco monitorowana jest ich sytuacja szkolna i rodzinna, a w pracy dydaktycznej i wychowawczej uwzględnia się indywidualną sytuację każdego ucznia. Przedstawiciele oświaty mogą również podejmować działania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych uczestniczą także przedstawiciele służby zdrowia, których rola jest szczególnie ważna w profilaktyce i wczesnej diagnozie zjawiska przemocy domowej.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej warto również wskazać inne instytucje i podmioty, których zakres zadań obejmuje kwestie przemocy domowej i które są dostępne dla mieszkańców Gminy Dywity, przede wszystkim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Sąd Rejonowy w Olsztynie oraz Prokuraturę Rejonową w Olsztynie. Istotną rolę mogą również odgrywać organizacje pozarządowe, Kościoł i związki wyznaniowe, które realizują na terenie gminy i na rzecz jej mieszkańców działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, a także w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej. Dla przykładu, na terenie Gminy Dywity siedzibę ma Fundacja Kapitana Nemo, która działa na rzecz kobiet i dzieci, doświadczających przemocy domowej, współpracując w tym zakresie ze Specjalistycznym Ośrodkiem Pomocy dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Olsztynie, a także prowadząc działania edukacyjne w obszarze przemocy. GOPS w Dywitach podejmował już współpracę z Fundacją w ramach kampanii „Białej Wstążki”.

6. Cele, zadania, kierunki i oczekiwane rezultaty działań

Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2028 skierowany jest do osób doznających przemocy domowej, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy, a także do całej społeczności lokalnej. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej oraz zwalczać niepożądane zachowania, konieczne jest wzmacnianie kompleksowości i spójności systemu wsparcia opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, w tym zwłaszcza różnorodnych form profilaktyki oraz dostępu do specjalistów.

Biorąc pod uwagę powyższe, jak również uwarunkowania prawne i programowe oraz diagnozę problemu wraz z określeniem zasobów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Dywity, zdefiniowano cel główny oraz cele szczegółowe Programu. Ich katalog uporządkowano według trzech kluczowych zadań, którymi są:

- 1) profilaktyka i edukacja społeczeństwa w zakresie przemocy domowej;
- 2) praca z osobami i rodzinami doznającymi przemocy domowej oraz osobami stosującymi przemoc domową;
- 3) zadania, komunikacja i relacje wewnątrz systemu instytucjonalnego.

W ramach każdego zadania określono kierunki działań, stanowiących ich uszczegółowienie, kierowane do różnych grup odbiorców i możliwych do realizacji przy istniejących zasobach. Działania będą realizowane przede wszystkim przez podmioty wskazane w rozdziale 5. niniejszego Programu, w oparciu o wzajemną współpracę organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów, środowisk i osób fizycznych, z poszanowaniem godności osób wobec których będą podejmowane oraz uwzględnieniem szczególnej ochrony dzieci, w tym ich prawa do wychowania w rodzinie.

CEL GŁÓWNY

Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w Gminie Dywity

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.

Zwiększenie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.

Zwiększenie dostępności pomocy dla osób doznających przemocy domowej oraz skuteczności oddziaływań względem osób stosujących przemoc domową

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.

Wzmocnienie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej

Katalog działań na lata 2024-2028 ma charakter otwarty, co oznacza, że jeżeli w czasie obowiązywania Programu pojawią się nowe pomysły, inicjatywy i przedsięwzięcia, wpisujące

się w jego założenia, to należy je realizować bez konieczności aktualizacji niniejszego dokumentu. W ramach każdego celu określono również oczekiwane rezultaty podejmowanych działań oraz wskazano głównych realizatorów, przy czym w realizację mogą być zaangażowane również inne podmioty.

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej		
Lp.	Działanie	Główni realizatorzy
1.	Realizacja kampanii i akcji społecznych służących podnoszeniu wiedzy oraz kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych, w tym obalających stereotypy dotyczące przemocy domowej, opisujących jej mechanizmy, wskazujących na szkodliwość społeczną, promujących metody wychowawcze bez przemocy oraz działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej.	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach Posterunek Policji w Dywitach Organizacje pozarządowe
2.	Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec przemocy, oraz dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach Organizacje pozarządowe
3.	Realizacja i włączanie się w przedsięwzięcia służące wzmocnieniu rodzin, edukacji rodzicielskiej oraz rozwojowi i zwiększeniu dostępności usług społecznych dla rodzin	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach Organizacje pozarządowe
4.	Programy edukacyjno-profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, dotyczące przemocy domowej oraz zachowań agresywnych; ze szczególnym uwzględnieniem problematyki aktualnych zagrożeń, związanych z rozwojem nowych technologii	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach Organizacje pozarządowe
5.	Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy przez osoby doznające przemocy domowej.	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach Posterunek Policji w Dywitach
6.	Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w gminie, służące w szczególności ustaleniu odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową, poprzez analizę danych, przeprowadzanie badań wśród lokalnej społeczności, a następnie upowszechnianie wyników takich badań.	Zespół Interdyscyplinarny Organizacje pozarządowe
7.	Współpraca z kościołami lub związkami wyznaniowymi na terenie gminy, służąca wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich.	Zespół Interdyscyplinarny Kościoły i związki wyznaniowe

8.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działań realizowanych przez organizacje pozarządowe	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach Organizacje pozarządowe
----	--	---

Cel szczegółowy 2.
Zwiększenie dostępności pomocy dla osób doznających przemocy domowej oraz skuteczności oddziaływań względem osób stosujących przemoc domową

Lp.	Działanie	Główni realizatorzy
1.	Bieżąca diagnoza i rozpoznawanie przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny i innych specjalistów, sytuacji rodzin i osób w kierunku identyfikacji i przeciwdziałania ryzyku przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach
2.	Poradnictwo specjalistyczne, tj. medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne, na rzecz osób doznających przemocy domowej.	Zespół Interdyscyplinarny GOPS w Dywitach Organizacje pozarządowe
3.	Realizacja wsparcia socjalnego, asystentury rodzinnej oraz pracy terapeutycznej z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami doświadczającymi przemocy domowej.	Zespół Interdyscyplinarny GOPS w Dywitach Organizacje pozarządowe
4.	Stosowanie, w uzasadnionych przypadkach, procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach Posterunek Policji w Dywitach
5.	Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, a także programów edukacyjnych i wspierających dla osób, które je ukończyły.	Zespół Interdyscyplinarny
6.	Stworzenie osobom doznającym przemocy domowej możliwości w organizowaniu grup wsparcia oraz grup samopomocowych mających na celu wzajemne wsparcie emocjonalne i wymianę doświadczeń	Zespół Interdyscyplinarny GOPS w Dywitach Organizacje pozarządowe
7.	Zapewnienie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.	Zespół Interdyscyplinarny

8.	Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej, w tym m.in. punktu konsultacyjnego, ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz innych placówek	Zespół Interdyscyplinarny Organizacje pozarządowe
9.	Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny Organizacje pozarządowe
10.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach Organizacje pozarządowe
11.	Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach Organizacje pozarządowe
12.	Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach
13.	Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych	Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GOPS w Dywitach

Cel szczegółowy 3.		
Wzmocnienie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej		
Lp.	Działanie	Główni realizatorzy
1.	Zwiększanie kompetencji członków Zespołu Interdyscyplinarnego i innych osób zaangażowanych w realizację Programu, poprzez udział w szkoleniach, seminariach, wizytach studyjnych i innych działaniach edukacyjnych związanych z obszarem przeciwdziałania przemocy domowej	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i inne osoby zaangażowane w realizację Programu
2.	Wspieranie kadry specjalistów zajmujących się przemocą domową oraz interwencją kryzysową w postaci superwizji , doradztwa, grup wsparcia, pomocy psychologicznej i innych form.	Kadra specjalistyczna
3.	Organizacja interdyscyplinarnych spotkań, warsztatów, seminariów, debat i innych form wymiany doświadczeń w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i inne

		osoby zaangażowane w realizację Programu
4.	Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi, m.in. w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć służących przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz wsparciu osób i rodzin dotkniętych przemocą	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i inne osoby zaangażowane w realizację Programu, organizacje pozarządowe

7. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej pozwala sprawdzać, czy zaplanowane działania są wdrażane w założony sposób. Powinien być przeprowadzany corocznie przez GOPS w Dywitach przy wsparciu Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie danych i informacji, będących w ich posiadaniu, jak również pozyskanych od poszczególnych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu. Sprawozdanie z realizacji Programu będzie przygotowywane corocznie oraz przedkładane Wójtowi i Radzie Gminy.

Weryfikacji w ramach monitoringu będą podlegały poniższe wskaźniki:

Lp.	Nazwa wskaźnika
CEL SZCZEGÓŁOWY 1. Zwiększenie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	
1.	Liczba zrealizowanych kampanii i akcji społecznych.
2.	Liczba zorganizowanych form edukacji dla rodziców i opiekunów Liczba uczestników
3.	Liczba zrealizowanych programów edukacyjno-profilaktycznych
4.	Liczba przeprowadzonych diagnoz zjawiska przemocy domowej w gminie
5.	Liczba kościołów, związków wyznaniowych oraz organizacji pozarządowych, z którymi współpracowano w zakresie edukacji na temat zjawiska przemocy domowej
CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Zwiększenie dostępności pomocy dla osób doznających przemocy domowej oraz skuteczności oddziaływań względem osób stosujących przemoc domową	
6.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu przemocy domowej Liczba osób w rodzinach
7.	Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w ciągu roku Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” - w tym z tytułu ustania przemocy domowej
8.	Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych Liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych
9.	Liczba funkcjonujących ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej Liczba osób, które skorzystały z pomocy w ramach ośrodków wsparcia
10.	Liczba funkcjonujących punktów konsultacyjnych Liczba osób, które skorzystały z pomocy punktów konsultacyjnych
11.	Liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracowano w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej
12.	Liczba lokali socjalnych przyznanych osobom doznającym przemocy domowej

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.	
Wzmocnienie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej	
13.	Liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego i innych osób zaangażowanych w realizację Programu, którzy wzięli udział w formach edukacji i wymiany doświadczeń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
14.	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w postaci m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia, pomocy psychologicznej
15.	Liczba przedsięwzięć zorganizowanych przez organizacje pozarządowe lub we współpracy z organizacjami

Analiza powyższych wskaźników powinna być uzupełniona opisem działań zrealizowanych w ramach Programu w danym roku.

8. Zasady i źródła finansowania

Działania zaplanowane w ramach *Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2028* będą finansowane przede wszystkim z budżetu Gminy Dywity w zakresie działań realizowanych przez jednostki organizacyjne i pomocnicze w ramach swoich statutowych zadań. Środki na realizację zadań będą pochodzić również z budżetu państwa. Część z nich trzeba będzie pozyskać startując w konkursach, ponieważ w tej kategorii mieszczą się programy rządowe oraz programy ministerstw.

Uzupełnienie mogą stanowić środki z Funduszy Europejskich, służące włączeniu społecznemu osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i ubóstwem, rozwojowi aktywności dzieci i młodzieży, a także zwiększeniu kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców. Ważne będą także środki prywatne pochodzące z fundacji, zakładanych przez firmy, instytucji finansowe lub osoby prywatne; pieniądze od sponsorów, środki z 1,5% dla organizacji pożytku publicznego, darowizny, zbiórki publiczne i inne. Ta grupa źródeł jest dostępna przede wszystkim dla organizacji pozarządowych. Ale również wymienione wcześniej źródła środków na realizację zadań zaplanowanych w Programie nie muszą być pozyskiwane wyłącznie przez samorząd gminy. W zależności od specyfiki danego programu pomocowego bądź funduszu, realizatorami projektu mogą być podmioty ekonomii społecznej.